

ГЛОБАЛЬНА БЕЗПЕКА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	C - соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	C5 Соціологія
Освітня програма	Врегулювання конфліктів і медіація
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	4 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	Загальна кількість: 120 год. лекції: 20 год., семінарські заняття: 20 год., самостійна робота: 80 год.
Семестровий контроль/ контрольні заходи	залік, МКР
Розклад занять	https://schedule.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лекції: <u>Гераськов Сергій Вадимович</u> , доцент кафедри філософії Семінарські заняття: <u>Гераськов Сергій Вадимович</u> , доцент кафедри філософії
Розміщення курсу	Створюється Classroom у середовищі Google Workspace. Дані для доступу до курсу надаються здобувачам вищої освіти перед початком навчального семестру.

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Глобальна безпека» присвячена сучасним тенденціям у сфері глобальної безпеки. У її рамках вивчатимуться питання: що означає безпека в сучасному світі; які основні загрози існують або конструюють реальність; що таке тероризм і гібридна війна та як їм протидіяти; яку роль відіграють міжнародні безпекові інституції та чи можливо запобігти війнам. Окрема увага приділена місцю та ролі України в сучасній системі міжнародної безпеки.

Метою навчальної дисципліни є комплексне вивчення явища глобальної безпеки, особливостей функціонування системи міжнародної безпеки, визначення сучасних викликів та загроз в геополітичному просторі та окреслення можливих варіантів розв'язання актуальних безпекових завдань.

Предметом навчальної дисципліни є природа та динаміка розвитку глобальної безпеки, особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, природа та підходи до врегулювання міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів; аналіз міжнародних процесів у різних контекстах (політичний, безпековий, правовий, економічний, суспільний, культурний та інформаційний); національні інтереси України у міжнародній діяльності.

Навчальна дисципліна сприяє розвитку наступних компетентностей та результатів навчання, зокрема, загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- Здатність працювати в команді
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

фахові компетентності:

- Здатність здійснювати миротворчу діяльність відповідно до норм міжнародного та

вітчизняного права та загальнолюдських етичних міркувань
результати навчання:

- Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Дисципліна «Глобальна безпека» є вибірковою та викладається на четвертому курсі підготовки бакалаврів. Її вивчення може бути спрямоване на розвиток особистісного потенціалу, на формування/підсилення «м'яких» навичок (soft skills) у здобувачів вищої освіти, поглиблювати фундаментальні загальноосвітні і профільні знання студентів.

Глобальна безпека» не потребує якихось спеціальних знань та навичок.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні аспекти глобальної безпеки. Глобальні процеси та виклики безпеці

Тема 1. Вступ до глобальної безпеки.

Тема 2. Концепції глобалістики та глобальні виклики сучасності.

Тема 3. Міжнародні та регіональні безпекові інституції (ООН, НАТО, ОБСЄ та ін.).

Тема 4. Основи сучасних міжнародних конфліктів та їх врегулювання.

Тема 5. Тероризм як глобальне явище.

Розділ 2. Практичні виміри глобальної безпеки. Сучасні безпекові тренди

Тема 6. Міжнародна воєнна безпека. Поняття «гібридної війни».

Тема 7. Міжнародна соціальна безпека.

Тема 8. Кібербезпека та інформаційні війни.

Тема 9. Україна в системі глобальної безпеки.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Наведено рекомендовані навчальні матеріали та ресурси для засвоєння матеріалу, розглядуваного на лекційних заняттях та практичних заняттях.

1. Базова література:

1. Глобальна та національна безпека: підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника, Ю. В. Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2016.
2. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія / за заг. ред. О. П. Дзьобаня. Харків : Право, 2021.
3. Почепцов Г. Г. Сучасні інформаційні війни. Київ: КМ Академія, 2016.
4. Dannreuther R. International Security: The Contemporary Agenda. Polity, 2013.
5. The Handbook of Global Security Policy, M. Kaldor, I. Rangelov (Eds.). Wiley Blackwell, 2014.

2. Додаткова література:

1. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. Київ : НІСД, 2016.
2. Грубов В. М. Європейська колективна безпека в умовах глобалізації: ліберальна парадигма: монографія. Київ : ФАДА, 2007.
3. Карпенко О. І. Регіональні безпекові комплекси в сучасних умовах. Економіка: реалії часу.

2023. № 3(67). С. 65–74.

4. Качурінер В. Л. Вплив збройних конфліктів на стан екологічної безпеки та навколишнє середовище. Альманах міжнародного права. 2022. № 28. С. 52-59.
5. Методологія стратегічного планування в умовах глобальних загроз національній безпеці та міжнародній стабільності: монографія / За заг. ред. Л. М. Шипілової. Київ : НАДУ, 2018.
6. Міжнародна інформаційна безпека: теорія і практика / Макаренко Є. А., Рижков М. М., Ожеван М. А., Кучмій О. П., Фролова О. М. Київ: Центр вільної преси, 2016.
7. Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл. Київ : НІСД, 2019.
8. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища: монографія. Київ: НІСД, 2022.
9. Релігійна безпека на тимчасово окупованих територіях: стратегії та рішення для країн Східного партнерства: аналітична доповідь / С. В. Гераськов, А. М. Фесенко. Київ : ДКС- Центр, 2020.
10. Україна в системі міжнародної безпеки. Національний інститут проблем міжнародної безпеки. Київ: ПЦ «Фоліант», 2009.
11. Український світ в його релігійних вимірах: колективна монографія / За ред. Л. Филипович та А. Арістової. Київ: Світ знань, 2022.
12. Ядерна безпека: міжнародний та національний вимір: монографія / за заг. ред. В. І. Розвадовського. Київ: КНТ, 2017.
13. Agency, Security and Governance of Small States. A Global Perspective. T. Kolnberger, H. Koff (Eds.). Routledge, 2024.
14. Buzan B., Waever O. Regions and Powers. The Structure of International Security. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
15. Geraskov S., Gider E. Religious Policy Shaping in Terms of the COVID-19 Pandemic: The Case of Turkey and Ukraine: Policy Paper. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. 2020. Вип. 2. С. 147–162.
16. Geraskov S., Volotovska V. Religious Security as Factor of Developing National Resilience: The Case of Ukraine. International Journal of Religion. 2024, vol. 5(10), P. 3162-3171.
17. Iftode F. How Does Globalization Affect the National Security. EIRP Proceedings. 2011, vol. 6, P. 798-807.
18. Paul D. W. Security Studies: An Introduction. Taylor and Francis, 2023.

3. Інтернет-ресурси

1. Офіційний сайт ООН. URL: <https://www.un.org>
2. Офіційний сайт НАТО. URL: <https://www.nato.int>
3. Офіційний сайт ЄС. URL: <https://eeas.europa.eu>
4. Офіційний сайт ОБСЄ. URL: <https://www.osce.org>
5. Офіційний сайт МАГАТЕ. URL: <https://www.iaea.org>
6. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua>
7. Центр досліджень армії, конверсії та роззброєння. URL: <https://cacds.org.ua>
8. Security Dialogue. URL: <https://journals.sagepub.com/home/sdi>
9. Security Studies. URL: <https://www.tandfonline.com/toc/fsst20/current>

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції, перелік основних питань та рекомендована література
1.	Тема 1. Вступ до глобальної безпеки. 1. Поняття «безпека». Співвідношення понять «глобальна», «міжнародна», «регіональна», «національна» безпека. 2. Безпекова парадигма сучасних міжнародних відносин. 3. Міжнародна система глобальної безпеки. Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 2, 5, 6, 13, 14, 17, 18
2.	Тема 2. Концепції глобалістики та глобальні проблеми сучасності. 1. Концепції, теорії та категорії глобалістики. 2. Глобальні процеси та проблеми сучасності: 2.1. Глобальні процеси природного характеру. 2.2. Вплив глобалізації на світову культуру. 2.3. Глобалізація інформаційних процесів. 2.4. Глобальне управління та глобальний менеджмент. Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 2, 5, 7, 14, 17, 18
3.	Тема 3. Міжнародні безпекові організації та союзи. 1. Рада Безпеки ООН та її роль у формуванні підходів для забезпечення колективної безпеки. 2. НАТО у системі євроатлантичної безпеки. 3. Міжнародний кримінальний суд та його вплив на глобальну безпеку. Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 2, 3, 5, 8, 10, 13, 14
4.	Тема 4. Основи сучасних міжнародних конфліктів та їх врегулювання. 1. Основні погляди на суть та природу міжнародного конфлікту. 2. Класифікація міжнародних конфліктів (традиційні, внутрішні конфлікти із міжнародними наслідками, асиметричні конфлікти, міжнародно-терористичні акти). 3. Врегулювання міжнародних конфліктів. Миротворчі місії. Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 4, 5, 7, 8, 14, 17
5.	Тема 5. Тероризм як глобальне явище. 1. Тероризм як загроза глобальній та національній безпеці. 2. Еволюція тероризму у XX-XXI ст. Вплив нових технологій на методи терористичних організацій. 3. Міжнародні механізми боротьби з тероризмом. Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 2, 5, 6, 10, 17, 18

6.	Тема 6. Міжнародна воєнна безпека. Гібридна війна. 1. Війна як крайня форма розв'язання міжнародних протиріч. Основні тлумачення війни. 2. Типологія воєн та збройних конфліктів у XX-XXI ст. Гібридні війни. Мережеві війни. Кібервійни. Асиметричні війни. Проксі-війни. 3. Гібридна війна росії в Україні, її масштабність та різновекторність. Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 16
7.	Тема 7. Міжнародна соціальна безпека. 1. Демографічні проблеми сучасного світу. 2. Міграційні процеси та їх ризики. 3. Глобальна безпека в умовах пандемії. 4. Релігійна безпека в сучасному світі. Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 1, 5, 9, 14, 15, 16
8.	Тема 8. Кібербезпека та інформаційні війни. 1. Кібербезпека та інформаційна безпека у сучасному світі. 2. Інструментарій інформаційних війн. 3. Інформаційний вимір війни в Україні. Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 2, 5, 6, 8, 10, 18
9-10.	Тема 9. Україна в системі глобальної безпеки. 1. Основні засади національної безпеки України. 2. Загрози та виклики національній безпеці України. 3. Україна - НАТО: бути чи не бути? 4. Сценарії геополітичного майбутнього України. Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 1, 5, 8, 9, 10, 11, 16

Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять є поглиблення знань, які студенти отримують на лекціях, навичок роботи із базовою та додатковою літературою, формування вмінь аргументовано доводити власні думки, а також розвиток комунікативних здібностей.

Семінарські заняття мають сприяти кращому засвоєнню теоретичного матеріалу з дисципліни «Глобальна безпека». Заохочуються групові та інтерактивні форми роботи студентів під час семінарських занять.

№ з/п	Назва теми семінару, перелік основних питань та рекомендована література
1	Тема 1. Виміри безпеки в сучасному світі. 2.1. «Жорстка» безпека. Національна безпека суспільства і держави. 2.2. «М'яка» безпека і безпека людини 2.3. Економічна безпека 2.4. Продовольча безпека 2.5. Медична безпека 2.6. Екологічна безпека 2.7. Особиста безпека Завдання на СРС: <i>Ознайомтесь із текстом «Global Security» (Ken Booth) та напишіть коротке есе.</i>

	Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 2, 5, 7, 14, 17, 18
2	Тема 2. Основи глобалістики та глобальні виклики безпеці. Проведіть форсайт-аналіз однієї із запропонованих глобальних загроз безпеці, розробивши сценарії її розвитку та можливі стратегії реагування (робота у групах). Завдання на СРС: <i>Ознайомтесь із текстом «Unchanged and Unanswered Challenges ahead of a Stormy Period» (Andras Inotai) та напишіть коротке есе.</i> Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 2, 5, 6, 13, 14, 17, 18
3	Тема 3. Регіональні безпекові комплекси. 1. Регіональні безпекові союзи: загальний огляд. 2. Форми і механізми реалізації Спільної політики безпеки та оборони ЄС. 3. ОБСЄ в системі європейської безпеки. 3. Міжнародні безпекові інституції та українська політика. Завдання на СРС: <i>Оберіть один із запропонованих регіональних безпекових союзів та складіть профіль його інституційного забезпечення (регіон, кількість та склад учасників, акценти, особливості).</i> Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 2, 3, 5, 8, 10, 13, 14
4-5	Тема 4. Джерела напруги у міжнародних відносинах. 1. Ідеологізація міжнародних відносин. 2. Миротворчий потенціал дипломатії. 3. Міжнародна криза як специфічна форма міжнародного конфлікту. 4. Міжнародне партнерство у сучасному світі та міжнародні гарантії глобальної безпеки в XXI ст. <i>Модульна контрольна робота 1.1.</i> Завдання на СРС: <i>Ознайомившись з матеріалами одного з кейсів (на вибір), запропонуйте можливі способи врегулювання конфлікту.</i> Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 4, 5, 7, 8, 14, 17
6	Тема 5. Міжнародний тероризм. Основні терористичні організації XX–XXI ст. (робота у групах). Дослідіть діяльність однієї з терористичних організацій XX–XXI ст. та створіть інформаційну кампанію (у форматі постера, відеоролика, соцмережевого посту або інтерактивного заходу), яка допоможе підвищити обізнаність суспільства про загрози тероризму та методи протидії. Завдання на СРС: <i>Оберіть одну з терористичних організацій XX–XXI ст. (наприклад, ІДІЛ, Аль-Каїда, ХАМАС, Талібан, Аум Сінрікьо тощо) і змодельуйте міжнародний трибунал, де буде проаналізована її діяльність з юридичної, політичної та безпекової точки зору (робота у групах).</i> Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 2, 5, 6, 10, 17, 18

7	Тема 6. Міжнародна воєнна безпека. 1. Скорочення та обмеження озброєнь та збройних сил. 2. Нерозповсюдження ядерної зброї. Заборона хімічної та бактеріологічної зброї. 3. Баррі Бузан та копенгагенська школа в трактуванні безпеки. 4. Пакт Бріана-Келлога і заборона війни. Завдання на СРС: <i>Ознайомтесь з текстом Мартіна ван Кревельда «Трансформація війни». Обміркуйте, якою ви бачите війну майбутнього, напишіть коротке есе.</i> Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 5, 6, 7, 12, 16
8	Тема 7. Міжнародна соціальна безпека. Симуляційна гра «Міграція та демографічні зміни: прийняття рішень, що базуються на доказах» <i>(робота у групах)</i>. Завдання на СРС: <i>Ознайомившись з матеріалами одного з кейсів (на вибір), опишіть, як релігія вплинула на перебіг конфлікту. На Вашу думку, яким чином розвивався б цей конфлікт без урахування у ньому релігійної складової?</i> Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 1, 5, 9, 14, 15, 16
9	Тема 8. Міжнародна інформаційна безпека. 1. Види і методи кіберзагроз. 2. Психологічні операції як ключовий елемент інформаційного протистояння. 3. Пропаганда в інформаційних війнах. 4. Україна як поле бою в кіберпросторі. <i>Модульна контрольна робота 1.2.</i> Завдання на СРС: <i>Проаналізуйте реальний випадок кібератаки, інформаційної операції чи маніпуляції у медіапросторі (наприклад, втручання росії у вибори в США (2016), збиття малайзійського «Боїнгу» рейсу MH17 (2014), дезінформаційна кампанія проти вакцин під час COVID-19 тощо) (робота у групах).</i> Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 2, 5, 6, 8, 10, 18
10	Тема 9. Національна безпека України. 1. Основні аспекти національної безпеки України (державно-політичний, соціально-економічний, енергетичний, інформаційний, національно-культурний, релігійний). 2. Концепція «українського світу» як умови єдності й порозуміння в сучасній Україні. 3. Глобальний вимір національної безпеки України. Завдання на СРС: <i>Ознайомтесь з нормативно-правовою базою у сфері національної безпеки України (Концепція національної безпеки (1997), Закон про основи національної безпеки (2003), Стратегія національної безпеки (2007), Стратегія національної безпеки (2015), Закон про національну безпеку (2018). Порівняйте зміст цих документів і виявіть, яким чином еволюціонувала система національної безпеки України.</i> Список рекомендованої літератури: Базова: 1, 2, 3, 4, 5 Допоміжна: 1, 5, 8, 9, 10, 11, 16

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Засвоєння змісту дисципліни разом з аудиторними/онлайн заняттями передбачає виконання

студентами самостійної роботи з метою самоконтролю та самопідготовки. Систематична самостійна робота дає можливість закріпити матеріал курсу.

Самостійна робота студентів передбачає:

1. Підготовку до участі у обговоренні питань семінарів;
2. Виконання творчих завдань, кейсів, аналіз проблемних ситуацій тощо;
3. Підготовку до модульної контрольної роботи.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Відвідування лекцій, семінарських занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для отримання позитивних результатів вивчення дисципліни.

Вагома частина рейтингу студента формується через активну роботу на семінарських заняттях. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Тому відсутність на семінарських заняттях не дає можливість студенту отримати бали до семестрового рейтингу.

Пропущені контрольні заходи

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість виконати контрольне завдання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, студент не допускається до складання заліку в основну сесію.

Повторне написання модульної контрольної роботи не допускається.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>. Інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності визначена у «Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/47>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Політика використання штучного інтелекту

Регламентується наказом «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування за темою заняття, робота над творчими завданнями, кейсами, МКР тощо.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: залік

Умови допуску до семестрового контролю: мінімально позитивна оцінка за роботу на семінарських заняттях і МКР, семестровий рейтинг не менше 36 балів.

Контроль з дисципліни «Глобальна безпека» передбачений у вигляді заліку, тому РСО включає оцінювання заходів поточного контролю з дисципліни протягом семестру, а також семестровий контроль (письмово+співбесіда).

Основними видами навчальних занять є лекція і семінарське заняття. Рейтингова оцінка здобувача складається з балів, отриманих за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних і штрафних балів.

Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному/онлайн занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру у процесі навчання для перевірки рівня теоретичної й практичної підготовки здобувачів на кожному етапі вивчення освітнього компонента «Публічна дипломатія країн Європи». Результати поточного контролю регулярно заносяться викладачем у модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на семінарських заняттях (презентації, доповіді, кейси, участь в дискусіях, симуляційних іграх, робота в групах тощо)	6	9	54
2.	Дискусійна записка	18	1	18
3.	Модульна контрольна робота	14	2	28
	Всього			100

Рекомендації до написання дискусійної записки

Протягом курсу студенти мають написати коротку дискусійну записку (до 1800 слів, 12 балів), у якій буде наведено і захищено аргумент, що є доречним у контексті курсу (тобто він має бути пов'язаний з питаннями глобальної безпеки). Аргумент наводиться на розсуд студента, але обґрунтування має бути чітким, цікавим, актуальним та підтвердженням доказами і логікою. Крім того, очікується, що кожен студент прочитає записки двох інших студентів та надасть письмові коментарі до них через онлайн-форум (два коментарі приблизно по 200 слів). Також потрібно надати відповіді на коментарі, надані до власної записки. Питання та відповіді на форумі оцінюються у 1,5 балів кожне (6 балів разом).

Критерії оцінювання: чи відповідає записка тематиці курсу; чи наведені у ній чіткі та відповідні аргументи, що підтверджені доказами, прикладами чи логічними міркуваннями; чи робота добре структурована та належним чином оформлена; чи всі джерела належним чином цитуються; чи виконана робота самостійно з дотриманням правил академічної доброчесності.

Критерії оцінювання відповідей здобувача з окремих запитань (завдань) МКР

№ з/п	Критерії оцінювання	с/з Ваговий бал	МКР Ваговий бал
1.	Відповідь правильна (не менше 90% потрібної інформації)	5,5-6	13-14
2.	Несуттєві помилки у відповіді (не менше 75% потрібної інформації)	4,5-5	10-12
3.	Є недоліки у відповіді та деякі помилки (не менше 60% потрібної інформації)	3,5-4	8-9
4.	Суттєві помилки у відповіді ($\leq 50\%$ потрібної інформації)	≤ 2	≤ 7
5.	Відповідь відсутня або не правильна	0	0

Відповідь на тестове завдання з варіантами відповідей, виконання інших завдань оцінюється у такому ж процентному відношенні.

За результатами заходів поточного контролю здобувачів проводиться календарний контроль, порядок проведення якого визначено у «Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського».

Календарний контроль реалізується шляхом визначення рівня відповідності поточних досягнень (рейтингу) здобувача встановленим і визначеним в РСО критеріям. Умовою отримання позитивної оцінки з календарного контролю з навчальної дисципліни (освітнього компонента) є значення поточного рейтингу здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення такого контролю.

Календарний контроль

Критерій		Перший календарний контроль	Другий календарний контроль
Термін проведення календарного контролю		7-ий тиждень	13-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 15 балів	≥ 30 балів
	Робота на семінарських заняттях	+	+
	Дискусійна записка		+
	МКР	+	+

Заохочувальні бали

Критерій	Ваговий бал
Участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах (олімпіадах, конкурсах, хакатонах тощо) за тематикою дисципліни (за умови підтвердження)	10 балів
Написання тез на міжнародні (всеукраїнські) науково-практичні конференції з тематики дисципліни (за умови надсилання їх на рецензування викладачу)	5 балів

Семестровий контроль: ЗАЛІК

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу. Форма проведення семестрового контролю комбінована (письмово+співбесіда). Перелік тем та питань, які виносяться на семестровий контроль, критерії оцінювання визначаються силабусом.

Здобувач отримує позитивну залікову оцінку за результатами роботи в семестрі, якщо має підсумковий рейтинг за семестр не менше 60 балів та виконав умови допуску до семестрового контролю.

Умови допуску до заліку: рейтинг ≥ 36 б.

Не виконані умови допуску → Не допущено.

< 60 балів → залікова к/р +співбесіда.

≥ 60 балів = оцінка (відмінно, дуже добре, добре, задовільно, достатньо, незадовільно). Оцінка може бути підвищена за бажанням за рахунок виконання залікової к/р +співбесіда.

У разі складання заліку, здобувачам пропонується опрацювати 4 питання (надати розгорнуту відповідь на кожне питання та розкрити суть питання під час проведення співбесіди). Орієнтовний перелік питань на залік додається.

Ваговий бал - 25. Максимальна кількість балів 100 балів: 4 x 25 балів = 100 балів

24-25 балів – повна, чітка відповідь, викладена в певній логічній послідовності відповідь на поставлене питання, що свідчить про глибоке розуміння суті питання, ознайомлення студента не лише з матеріалом лекцій, але й з підручником та додатковою літературою; студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу.

19-23 бали – не зовсім повна відповідь на поставлене питання, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення студента з матеріалом лекцій та підручника; незначні неточності у відповіді.

15-18 балів – відсутність відповіді на питання, або неправильна відповідь на нього, що свідчить про поверхове ознайомлення студента з навчальним матеріалом або значні похибки у відповіді.

0 балів – незадовільна відповідь, тобто незасвоєння тем дисципліни.

Залік проводиться в період останніх двох тижнів теоретичного навчання у семестрі, як правило, на останньому за розкладом занятті.

Результати контрольних заходів доступні до ознайомлення авторизованим користувачам в їх особистих кабінетах автоматизованої інформаційної системи «Електронний кампус».

Принцип визначення підсумкової оцінки. Рейтингова оцінка доводиться до здобувачів на передостанньому занятті з дисципліни в семестрі. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку і мають рейтингову оцінку 60 та більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить семестровий контроль у вигляді залікової контрольної роботи (письмово) + співбесіда.

Максимальна сума балів складає **100**.

Сума балів переводиться у систему оцінювання згідно з таблицею.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Можливі відмітки у відомості семестрового контролю:

Не допущено	Невиконання умов допуску до семестрового контролю
Усунено	Порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки
Не з'явився	Здобувач, був допущений, але не з'явився на залік

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів після ознайомлення з результатом, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного.

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Орієнтовний перелік питань на залік:

1. Співвідношення понять «глобальна», «міжнародна», «регіональна», «національна» безпека.
2. «Жорстка» безпека. Національна безпека суспільства і держави.
3. «М'яка» безпека і безпека людини.
4. Безпекова парадигма сучасних міжнародних відносин.
5. Міжнародна система глобальної безпеки (загальна характеристика).
6. Основні концепції та підходи в глобалістиці.
7. Глобальні процеси та проблеми сучасності (загальний огляд).
8. Рада Безпеки ООН та її роль у формуванні підходів для забезпечення колективної безпеки.
9. Міжнародний кримінальний суд та його вплив на глобальну безпеку.
10. Регіональні безпекові союзи: загальний огляд.
11. НАТО у системі євроатлантичної безпеки.
12. Форми і механізми реалізації Спільної політики безпеки та оборони ЄС.
13. ОБСЄ в системі європейської безпеки.
14. Міжнародні безпекові інституції та українська політика.
15. Основні погляди на суть та природу міжнародного конфлікту.
16. Типологізації міжнародних конфліктів.
17. Врегулювання міжнародних конфліктів.
18. Ідеологізація міжнародних відносин.
19. Миротворчий потенціал дипломатії.
20. Міжнародна криза як специфічна форма міжнародного конфлікту.
21. Міжнародні гарантії глобальної безпеки в XXI ст.
22. Тероризм як глобальна загроза.
23. Еволюція тероризму у XX-XXI ст.
24. Основні терористичні організації XX–XXI ст. (загальний огляд).
25. Міжнародні механізми боротьби з тероризмом.
26. Війна як крайня форма розв'язання міжнародних протиріч.
27. Основні тлумачення війни. «Трансформація війни».
28. Типологія воєн та збройних конфліктів у XX-XXI ст.
29. Скорочення та обмеження озброєнь та збройних сил.
30. Нерозповсюдження ядерної зброї. Заборона хімічної та бактеріологічної зброї.
31. Баррі Бузан та копенгагенська школа в трактуванні безпеки.
32. Пакт Бріана-Келлога і заборона війни.
33. Гібридна війна росії в Україні.
34. Демографічні проблеми сучасного світу.
35. Глобальні міграційні процеси та їх ризики.
36. Глобальна безпека в умовах пандемії.

37. Релігійна безпека в сучасному світі.
38. Кібербезпека та інформаційна безпека у сучасному світі.
39. Види і методи кіберзагроз.
40. Інструментарій інформаційних війн.
41. Психологічні операції як ключовий елемент інформаційного протистояння.
42. Пропаганда в інформаційних війнах.
43. Інформаційний вимір війни в Україні.
44. Основні аспекти національної безпеки України (загальна характеристика).
45. Загрози та виклики національній безпеці України.
46. Концепція «українського світу» як умови єдності й порозуміння в сучасній Україні.
47. Перспективи євроатлантичної інтеграції України.
48. Сценарії геополітичного майбутнього України.

Дистанційне навчання.

В умовах дистанційної роботи організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання: система Електронний кампус, ресурси платформи дистанційного навчання «Сікорський», платформа «Google Classroom». Для ефективнішої комунікації з метою розуміння змісту навчальної дисципліни та кращого засвоєння матеріалу використовуються сервіси для організації онлайн-конференцій та відеозв'язку (Zoom, MS Teams тощо), електронна пошта, месенджери (WhatsApp, Google документи тощо). Навчальний процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри філософії, кандидатом філософських наук, доцентом Гераськовим Сергієм Вадимовичем

Ухвалено кафедрою філософії (протокол № 22 від 20.06.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 4 від 24.06.2025 р.)